אויסציגע פון מיין ווערטערבוך

(פעליטאן)

פון י. ראזען.

)):::(

"זנאטניעזנאיואציאן".

אביסעלע א לאנג ווארט, אמת?

עס איז אבער ניט געפהרליך. מיט איין זילבע סך הכל גרעסער פון דעם העברעאישען ווארט: "ומצותיהם" וועלכעס יעדער איד — דער נעפערהר ליכסטער אידישיסט אפילו — בענענענט אין כפרה'אלאניע. און, אמת, מיט צוויי זילבען לענגער פון דעם פוילישען ווארט — "טרושיסקאטליאכצוצקי", דערפאר אבער איז דאס שוין א סך קירצער פון דעם זעהר פאפולערען ענגלישען ווארט:

"האנאריפיקאביליטודיניטאטיבוס", וועלכעס איהר בענענענט ביי דעם זעהר פאפולערען און גוט בעקאנטען שרייבער הערר בילל שעקספיער אין זיין "לאו'ס לייבאר'ס לאסט", און אין אלע וועבסטער'ס דיקשאנערים, און אין אלע 80 טויזענד עקזעמפלערען פון דיעזער אויסגאבע, וואו מיין פעליטאן איז גע־דרוקט, און וועלכעס מיינט ערהרענהאפ־טיגקייט, אדער, קירצער אביסעל, "יושר".

ווי איהר זעהט, אלזא, איז ווענען דער לענג אבגערעדט.

ניט געפעהרליך.

דאס איז אזא סארט קראנקהייט. ליידען פון איהר, ליידען ניט די קראנקע אליין־נאר די אנדערע.

די קראנקע מאכען, הייסט דאס, יע־נעם קראנק.

דאס איז א סארט אונווייסענהייט. נאר ניט קיין אמת'ע, נאר געמאכטע.

ווייסען, הייסט עס, ווייס ער טאקי יא, נאר ער מאכט זיך ניט ווייסענדיג.

עס לוינט זיך איהם אזוי.

"איז דאך ניט שעהן", זאגט איהר.

עס איז מיאוס, זאג איך. עס איז עקעלדיג.

— — — — — — — —

מיט 62 יאהר צוריק — איך געדענק דאס אזוי ווי היינט — האט זיך געגריי־דעט אין די פעראייניגטע שטאטען א פא־ליטישע ארגאניזאציאן, וועלכע האט גע־האט איהר ציעל צו קעמפפען נעגען די נאטוראליזאציאנס געזעצע. זיי האבען גע־וואלט אז קיינער אויסער דעם וואס איז געווען 21 יאהר אין אמעריקא זאל ניט האבען די זכיה צו האלטען א רעגיערונגס שטעלע.

ווען דער עולם האט אין אמעריקא אנגעהויבען צו האפערען זיך ווענען שקלאפעריי האבען זיך די מיטגליעדער פון דיעזער צאצקעדיגער ארגאניזאציע אויך צו האפערט. אזוי לאנג אזוי ברייט ביז די נאצעע "פאליטישע פאר־טיי" איז — געשטארבען.

די "פרינציפען" פון דער דאזיגער פארטיי האבען די מיטגליעדער געמוזט האלטען בסוד.

ווען מען האט א מיטגליעד געפרעגט וואס זיין ארגאניזאציע בעצוועקט האט ער געמוזט ענטפערען: "זנאט ניע זנאיו." איך ווייס ניט, הייסט עס.

געפרעגט האט מען די "פארטיי": "נאו־נאטהינגס" זנאט־ניע־זנאיו־ניקעס.

מענשען וואס ווייסען, נאר זיי מאכען זיך ניט ווייסענדיג.

ניט שעהן, זאגט איהר?

איך רוף עס חלשות'דיג.

— — — — — — — —

אין אונזער אלטער היים ווען מען האט מיט יראת הכבוד זיך געווענדעט צום האזאק: "פאני קאזאק, אזוי און אזוי, היתכן? ווי פאסט עס פאר אייך גאר? סטייטש א פרעמדער, און דערצו נאך א זילבערנער, לעפעל? האט איהר נאר ניט געזעהען? דא אויף'ן טיש? און אזוי ווייטער, און אזוי ווייטער, היתכן?" געענטפערט האט ער אייך קורץ און שארף:

"זנאט ניע זנאיו."

— — — — — — — —

— — — — — — — —

ווען א גולם זאגט אז ער ווייס ניט, כאטש ער ווייס, אארט אייך ניט אזוי.

ווען א קאזאק שרייט ער ווייס ניט, וועהרענד אלע זעהען ווי דער זילבערנער לעפעל טארטשעט ארויס פון זיין כאליא־ווע, שמייכעלט איהר.

אויף דעם איז עס דאך א קאזאק.

"שעהמען זיי זיך הערר קאזאק."

ווען אבער מענשען וואס ווייסען אז פאריז געפינט זיך אין פראנקרייך, אז משארלס דער 12־טער פון שווערען, דער גרויסער איש מלחמה, איז געבוירען גע־ביידען געווארען מיט 233 יאהר צוריק, אז צעהן מאהל גאר ניט איז גאר ניט, אז

די ערד, ניט די זון, דרעהט זיך און נאך אזעלכע זאכען, ווען אזעלכע מענשען, קהל'ס מענשען דערצו, "ווייסען ניט" אז די ווידזשעם וואס ארבייטער מיידלאך פערדיענען היינטיגע צייטען טראגען זיי ניט אויף קיין שטיקעל אטאמאביל אדער אויף א דריי מאנאטליכע וועקעשאן אין די אלפען אלע זומער, ווען אזעלכע מענשען ווייסען ניט דאס וואס יעדער פיגישער מיידעל ווייס, וואס יעדער פעגש ווייס און מוז ווייסען, הייסט עס, "זנאט ניע זנאיו".

— — — — — — — —

— — — — — — — —

צו ענטדעקען אמעריקא איז געווען גאנץ לייכט:

"קאלומבוס האט געגומען א שיף און איז געפאהרען און געפאהרען. ביז ער איז דערפאהרען.

צו ענטדעקען דעם לאקאמאטיוו — נאך לייכטער: האט גענומען סטעפענ־סאן און אזוי ווייטער, און אזוי ווייטער.

דער מארקאניגראם איז די ארבייט פון א "פראסטען" איטאליענער.

ווי אזוי אבער געפינט מען אויס דעם גרויסען און שרעקליכען סוד ווי פיעל אן ארבייטער מיידעל פערדיענט ביי ארבייט וואס ווערט דא געמאכט פאר'ן מיליטער?

ווי אזוי, פערקעהרט, גיט אן עצה?

פערדיענט זי צעהן דאלאר א טאג אדער פופציג?

ווען קאן דאס אזוי קלוג זיין און דעם דאזיגען גרויסען סוד דערגרונטעווען?

און ווייסען מוז מען דאס!

זיי זיינען דאך אונזערע שוועסטער, אונזערע קלות, אונזערע צוקונפטיגע מאנ־מעס און אזוי ווייטער, און אזוי ווייטער א. א. וו.!

— — — — — — — —

— — — — — — — —

אויסגעפונען!

אין א פינסטערער נאכט האט מיסס לאאורא היוז זיך אנגעטהאן פאר א — מיי־דעל!

ווי עס איז טאג געווארען איז זי נענאנגען פרעגען אויף א דזשאב. מען האט אין אפיס זי העפליך ניט אויפגע־נומען (שרעקליכע נייעס! איז דאס מעגליך? פאטער אין הימעל!)

ווען זי איז געפאהרען אין קאר האט מען זיך פאר איהר ניט אויפגעשטעלט, ווייל זי האט אויסגעזעהען אן ארבייטער מיידעל צו זיין. (איז דאס מעגליך אין 20 טען יאהרהונדערט?)

און, הערט און שטוינט:

זי האט פערדיענט סך הכל איין דאלאר א טאג!!!

אזעלכע שוידערליכע נייעס!!!

— — — — — — — —

— — — — — — — —

ביז נאוועמבער 1915 האבען מיר דאס ניט געוואוסט, ניט געקאנט ווייסען און מיר האבען זיך עס נאר ניט פארגע־שטעלט!

א דאנק דער געניאליטעט פון מיסס לאאורא היוז און דער פארהאנג האט זיך אויסגעהויבען און אונזערע געבילדעטע עקאנאמיסטען האבען דערזעהען דעם ניהנום אין זיין נאנצער נאקעטקייט!

איין דאלאר א טאג מיט סענטען פאר א מיידעל וואס ארבייט שווער און ביטער אין א פעקטארי.

שרעקליך! שוידערליך!

ווער האט עס געקאנט ווייסען? ווער, וויפיעל דער מענש האט נאך צו פארשען און צו פארשען ביז ער וועט ניט דערגעהן אלע סודות פון אונווערזום!

— — — — — — — —

— — — — — — — —

ווענען דיעזע שוידערהאפטע נייעס וועלכע זיינען געווען געדרוקט אין אלע צייטונגען האב איך געלעזען נאך פארר־נען מאנאט.

איך בין א פערציטערטער געווארען.

איך בין זיכער געווען, ליעבע לע־זער, אז דאס מאל וועט איהר מיר וועגען דעם שרייבען.

מיין געדולד האט אבער געפלאצט און איך האב געמוזט שרייבען.

און הייסען הייסט עס "זנאטניע־זנאיואציאן" פון די שעהנע דריי קא־זאצקע ווערטער: "זנאט ניע זנאיו."

אז מר. ל. יאללעס האט איצט א סטאק פון וועלכען מען קאן אויסקליי־בען איז קיין פראגע.

א גרויסער סטאק און פרייזען בילי־גער — פון בילינ.

עס וועט זיך לוינען צו מאכען דארט א בעזוך.

טעלעפאן און טעלעגראף - ווי אזוי רעדען זיי

מיר וועלען אנהויבען גאר פון אן אנ־דער זאך, אבער דאס איז נויטיג צו דער ערקלערונג פון דעם פאנאגראף.

ליפט קען מען אויספאמפען אזוי ווי מען פאמפט אויס וואסער. ניט מעהר וואס די פאמפע איז אן אנדערע — אזא מין מאשין איז דאס. ווען מען ליידיגט אויף אזא ארט אויס די ליפט פון א גרויס־סען גלעזערנעם קאלפאק (אזא פלאש אהן א האלז, מיט א גרויסע מויל) קען דארטען קיין פויגעלע ניט בלייבען לעבען. מען מהוט געוויסעליך אזוי: מען לייגט אהין אריין א לעבעדיגע פויגעלע אדער מויז, און דאן פאמפעט מען אויס דיא ליפט. ווען מען טהוט דאס אזוי הויבט די פוי־געלע אדער די מויז אן צו מאטערען, אין ביסלעכווייז בלייבט זי ליגען א טויטע.

איצט שטעלט זיך פאר אזא פראבע. איהר נעהמט א מוזיק באקס (א העסטעלע וואס שפיעלט נגונים פון זיך אליין — מען דארף איהר גאר אנצייהען, ווי א ווייגער), איהר ציהט איהר אן און שטעלט איהר ארונטער א שפיעלענדיגע אונטער דעם גלעזערנעם קאלפאק. דאן פאמפעט איהר אויס די ליפט פון קאלפאק. ווען איהר וועט אזוי טהאן, וועט איהר איפ־הערען צו הערען די העסטעלע. דעם זעל־בען קונץ קענט איהר מאכען מיט אייער זויגער, אפילו ווען ער איז א געזונטער חברה מאן און גיט שטארקע קלעפ, וועט איהר אויף פלוצלונג אויפהערען איהם צו הערען, ווען די ליפט איז אויסגעשעפט.

דער מוסר השכל דערפון איז, אז אהן ליפט קען קיין קלאנג, קיין קול זיך ניט הערען.

די געלעהרטע די וויסענשאפטס מענשען, די פראפעסארען, האבען גע־מאכט פערשיעדענע אנדערע פארטען פראבעס. דער סוף איז געווען אז זיי זיינען דערגאנגען, וואס א קול אדער א קלאנג איז. זיי זיינען דערגאנגען, א־בשעת איהר ניט א געשריי, לכשל, טריי־סעלט זיך דערפון די ליפט; דיעזע צו־טריי־סעלטע ליפט קומט צו צו מיין אויער און טריי־סעלט דארטען אזא הייטעלע; א־בט דיעזע ציטערנים פון די הייטעלע אין מיין אויער ניט דאס מיר דעם געשפיעלט גען אייער געשריי. דאס איז נומער איינס.

נומער צוויי איז, אז צוטריי־סלען די ליפט קען מען דאך אויף מיליאנען פער־שיעדענע ארטען. מען קען איהר טריי־לען האסטיגער, לאנגזאמער; מען קען איהר טריי־סלען אהער אדער אהין און אזוי ווי אז מען שיט אן א הויפען זאמד אויפ'ן טיש און מען גיט דעם טיש אזא שאקעל. וועט די זאמד זיך צו טאנצען אויף אזא אזן אזא שטיינער; ניט דעם טיש אין אנדער סארט זעץ אדער שטוים, וועט די זאמד זיך צושיטען אויף נאר אן אנדער ארט, — אזוי איז אויך מיט די ליפט. ווען מיר וואלטען נעקענט איהר זעהן מיט די אויגען, וואלטען מיר געזעהען ווי זי טריי־סעלט זיך אזן ציטערט פון יעדען טאן, פון יעדען קלאנג אויף אן אנדער ארט. מיט פערשיעדענע פראבעס איז מען דער־נאנגען אויף קלאהר, אז וואס העכער עס איז דער טאן פון א קול אדער פון א מוזיק אינסטרומענט, אלץ האסטיגער טריי־סעלט זיך די ליפט. פערקעהרט ריידענדיג, וואס האסטיגער די ליפט ווערט נעטריי־סעלט אלץ א העכערער טאן קומט ארויס.

א נאנץ שעהנע פראבע מאכט מען מיט א פיער־קאנטיגע שטיקעל גלאז און מיט א סמיטשיק פון א פידעל. די שטיקער גלאז איז אין מיטען צוגעשרויפט צו דעם שפיץ פון א שטעקעלע, וואס שטעהט אויף א טיש, ווי א לייכטער צום ביישפיעל. די נאנצע שטיקעל גלאז (אויסער דער רעכ־טער מיטען) איז אלזא פריי, פון דער ליפטען. ווען מען זאל דיעזע שטיקער גלאז צוהארטען אויבען מיט די פינגער און מיט'ן סמיטשיק א פיהר טהאן אי־בער'ן זייט, וועט ארויסקומען א טאן. ווען איהר וועט די פינגער האלטען א ביסעל אנדערש וועט ארויסקומען אן אנדער טאן. און אזוי ווייטער. ווען איהר זאלט אויף די גלעזער ארויפשיטען א ביסעל טרוקענע זאמד, און דאן שפיעלען. מיט דעם סמיטשיק. וועט די זאמד זיך צו־מאנצען, אזוי ווי א מיידעל ביי א חבר'טע אויף א חתונה. מערקווירדיג איז אבער וואס זי וועט זיך אזוי צושיטען, אז פון איהר וועט ווערען א שעהנע פיגור, אזוי ווי א קינסמלער, וואלט דאס געצייכענט. ווען דער סמיטשיק גיט א שפיעל אן אנ־דער טאן, צושיט זיך דיעזע פיגור און עס ווערט גאר אן אנדערע — אבער אויך א ריכטיגע, א שעהנע. דער סוף איז, אז יעדער טאן מאכט זיך זיין בעזונדערע פי־גור, זיין אינענע מין צאצקע פון די זאמד. אויף דיעזען ארט קומט אויס אז יעדע פי־גור איז א געוועזענער טאן, ניט אמת?

עס איז דא א סך צו ריידען וועגען דעם. אבער די אונטערשטע שורה איז, אז כיי יעדען קול, ביי יעדען בוכשטאב וואס מע דערעט אויס, ביי יעדען קלאנג, וואס מע ווערעט אויס, ביי יעדען קלאנג, לופט אויף א בעזונדערען שטיינער, און אז דיעזע פערשיעדענהייטען פיהלען מיר דורך דעם וואס די הייטעל (אדער דער פויק, ווי מען רופט עס) אין אונזער אויר ער טרייסעלט זיך פערשיעדען.

איצט שטעלט זיך פאר אז איהר האט א נאנץ דינינקע הייטעלע פון שטאהל, צום ביישפיעל און זי איז איינגעפאסט אין א דעריל. ווען איהר וועט ריידען נא־הענט צום דעריל, וועט פון אייערע ווער־טער זיך טריי־סלען די ליפט אין דעריל, ניט אמת? וועל, און אזוי ווי דער שטאה לענער דעקעלע איז דין, וועט די ליפט איהם אויף טריי־סלען. אויף וועלכען ארט? פון יעדען בוכשטאב וואס פון אייער מויל וועט ארויסקומען וועט ער זיך טריי־לען אויף א בעזונדער ארט, דער שטאה לענער דעקעלע, (פונקט ווי די זאמד נאנצט אויף א בעזונדער אופן פון יעדען טאן פון סמיטשיק).

ווייטער: שטעלט זיך איצט פאר אז איך בין אין ניו־יארק און איהר זייט אין פילאדעלפיא. איך האלט אזא דעריל מיט א הייטעל און איהר האלט פונקט אזא מאכערי דארטען ביי זיך, אין פילאדעל־פיא, צווישען מיין דעריל און אייערען ציהט זיך א דראהט. שטעלט אויף פאר אז מיט די מאכט פון עלעקטריסיטי קען יע־דער טריי־סעל פון מיין הייטעלע איבער־נעגעבען ווערען צו אייערע. (ווי אזוי אזה ווערט וועלען מיר ערקלעהרען אן אנדערש מאל, דערווייל איז גענוג צו ווייסען, אז עס ווערט אזוי געטהאן). דער לעזער קען זיך קלעהרען: וואס פאר א חידוש איז דאס? ווי באלד אז מען גיט א קוועטש א קנעפעלע אין א טעלעפאן הויז הויבט אן צו קלינגען, איז דאך א סימן, אז מיט עלעקטריסיטי קען מען אזעלכע קונצען מאכען. די "קונצען" זיי־נען אבער נאנץ פערשיעדענע. אלזא וואס וועט זיין? ווען איך וועל ריידען אין מיין דעריל וועט צייטערען מיין הייטעל, און אין דער זעלבער צייט וועט ביי אייך צי־טערען פון יעדען בוכשטאב מיינעם פער־שיעדען און פון יעדען סארט ציטערניש וועט איהר בעקומען פון דעם פויק פון אייער אויער. דאס הייסט איהר וועט הערען מיין יעדען בוכשטאב, מיט מיין קול.

דאס איז דער הויפט שכל פון טע־לעפאן.

איצט ווענען פאנאגראף. שטעלט אייך פאר אז איז די הייטעלע, ווענען וועלכע מיר ריידען דא איז צוגעמאכט א שפיל־קעלע. וואס וועט זיין? ווען איהר וועט ריידען אין דעריל, זיעט די שפיל־קעלע מיט־טאנצען מיט די הייטעל. נעהמט איצט א שטעקעל און בעדעקט איהם אין נאנצען מיט וואסק, און זאל דער שפיץ פון די שפיל־קעלע צוקומען סצילנע צי די וואסק, זאל דער שטעקעל זיך לאנג־זאם רוקען, בשעת איהר רעדט. איז וואס וועט דאן זיין? וועט דאן די שפיל־קע אויסקראצען אין די וואסק אלערליי גרא־בענדלאך, ניט אמת? ווען די וואסק וועט זיין אויף אזא שרויף, און דעם שרויף וועט מען דרייען, וועט ער זיך פון דעם רוקען און די שפיל־קע וועט ביסלעכווייז די וואסק בעדעקען מיט פערשיעדענע גראַ־בענדלאך. איצט טאן, יעדער קול, יעדער איינגעשפראכענער בוכשטאב וועט מא־כען אנדערע גראבענדלאך.

הערט אויף צו ריידען, און דרייט דעם שרויף צו. וואס וועט איצט זיין?

וועט איצט פארקומען פונקט א פער־קערטע געשיכטע: די פערשיעדענע גראַ־בענדלאך וועלען זיך אנריהרען אין דער שפיל־קע און זי וועט טאנצען אויף פער־שיעדענע ארטען, און פון דעם וועט די הייטעל מיט־טאנצען פונקט אויף אזא ארט ווי פריהער. פון איהר וועט אבער אויף זיך טריי־סלען די ליפט און פון די ליפט דער פויק פון אייער אויער — אלץ פונקט אויף דעם זעלבען אופן ווי עס האט זיך פריהער געטריי־סעלט די ליפט און די הייטעל פון אייער ריידען. עס וועט זיין פונקט דאס זעלבע. ווי ווען איהר האט געבעדט, און איך וועל הערען אייער קול מיט אייערע ווערטער.

אט דאס איז דער גרונד שכל פון דעם פאנאגראף.

דער טעות

(א מתנה מיין ברודער משה'ן)

(ערצעהלונג) פון ה. מ. ירשענבוים

זעליג ניטעל די אלמנה'ס האט בע־שלאסען תנאים צו שרייבען, און טאקע באלד חתונה האבען אויך.

ווי לאנג איז דער שיעור זיך ארומ־צושלעפען אלס א בחור, און קומען יעדען אויף דער נאכט אהיים אין ענגען ציממער אויף'ן דריטען שטאק, ניט קיין רעכט עסען, ניט קיין לייטיש גלאז טהעע, ניטא צו וועמען א ווארט צו ריידען. דאס בעטעל איז שמוציג, דאס ציממערעל ניט אויסגעקעהרט, דאס שמיקעל ברויט וואס ער האט געכטען געלאזט ליגען אויף'ן טי־שעל און די גלאז פון די טהעע שטעהן אויף'ן טישעל, א פנים אליין זיך ניט געוואלט אראבנעהמען.

נענוג האט זעליג בעשלאסען, מעהר געהט עס שוין ניט. נענוג געווען א בחור ביז דרייסיג יאהר, גע נוג געגעבען א געלעגענהייט מיינע פריינד און בעקאנ־טע מיך צו רופען "אלטער בחור".

און ער האט גענומען טראכטען, זר־כען וועלכעס מיידעל פון זיינע בעקאנטע מיידלאך איז פאסיג פאר איהם פיר א כלה.

ווי בריה'ש ער איז געווען צו ריי־דען מיט מיידלאך, זאגען ווייצען און נעהן מיט זיי אין טהעאטער, נעבען זיי שא קאלאד אבער ריידען וועגען אזא זאך ווי "חתונה האבען" פלעגט זיך איהם צוקלע־בען די צונג צום גומען.

און ער האט זיך אבגעשטעלט אויף חאנטשי וואסערמאן און ברכה זאלצמאן. צוויי חבר'טעס. ביידע נעהמען אליין איינס געקליידעט, ביידע נעהמען יעדעס מאהל אליין אין איהם הארצען. ביידע זיינען פון איין און דעם זעלבען וואוקס, פון איין און דעם זעלבע עלטער, א סמן האט ער אז ביידע פייערען איין און דעם זעלבען טג זייער געבורטסטאג.

ביידע זיינען איהם געפעלען, נאר ביי זיך האט ער בעשלאסען, אז חאנטשי איז בעסער ווי ברכה.

ריכטיג איז, דאס ברכה איז א שעהן מיידעל, אביסעל געלערנט, קלוג קען ריידען צו א מענשען. האט שעהנע צוויי קארשען אויגען' מיט ראזע בעקעלאך און יעדער ווער עס זעהט זי האט זי ליעב. דער חסרון איז אבער זי האט קיין געלד ניט און ער ווייסט אז בלויז פון ליעבע אליין איז קיין ברויט ניטא.

דאנענען חאנטשי האט עטליכע הונ דערט רובעל, האלט אליין א זאקען פאב־ריקע וואו עס ארבייטען עטליכע מיידלאך און מען קען אמאל פארט קומען צו עפעס א תכלית.

עפענען אליין א שטיקעל געשעפטעל האבען צו טהאן מיט סוחרים.

קויפען, פערקויפען, ברענענען סחורה, אוועקפארהרען סחורה. נעהמען וועקסעלאך און געבען וועקסעלאך, ווערען בעקאנט אויף דער וועלט, וואס איז דען דאס גאנ־צע לעבען פון דע סמעגשען?

דאס אומגליק איז אבער וואס חאנטשי איז א ביסעלע א בלאסע האט צוויי איינגע פאלענע באהען מיט קעצישע אויגען, און פערהוסט זיך צו ביסלאך דאמאלס ווערט זי רויטה ווי א בוראק און פערשעהמט זיך.

באלד אבער איז ער זיך מישב, וועל־כער לייטשער בחור האט דאס אין זינען ביי א שידוך רויטע בעקעלאך, ווייסע בעקעלאך, שווארצע אויגען, ווייסע אויגען מען דארף זעהען אז די כלה זאל האבען געלד, קומען צו א תכלית. עפענען א געשעפטעל און דאס אלעס!

זעליג האט נאך א נאנצע נאכט לי־גען און דרעהען זיך פון אין זייט אויף דעם אנדערען בעשלאסען ביי זיך. אז חאנטשע און טאקי חאנטשע זאל זיין כלה ווערען.

די הויפטפ ראג איז אבר געווען ביי איהם, ווי אזוי מאכט מען דאס.

ריידען מיט איהר זעלבסט, איהר גע בען צו ערקלעהרען האט ער מורא גע־האט, אז ער וועט אבליינען פון מאג צו מאג קען נאך אוועקגעהן עטליכע מאנא־מען אז אפשר יאהרען.

צו שיקען א שדכן איז עפעס ניט היינט וועלטיג. איבריגענס וואו איז ער, האט ער קיין צונג ניט.

ער האט צוגעטראכט א פלאן. דיא אויגען ביי איהם האבען גענומען פינק־לען און א צופריעדענער פון זיין נייעם נעשעפטעל.

ווען ער איז אין דער פריה אויפגעשטא־נען, האט ער זיך פיין ארומגעוואשען, זיך ארומגעפוצט און א גליקליכער האט ער זיך געלאזט נעהן אין געשעפט אריין.

אויף'ן וועג וועמען ער האט געטראַ־פען האט ער מיט א פרעהליכען גוט מאָר־גען בענענענט. איז געווען גרייט יעדען איינעם ארויפצופאלען אויף'ן האלז און קושען.

אין געשעפט האט ער זעהר ערנסט גע־ארבייט. אזוי אז אלע האבען זיך געוויר־צעלט איבער "אלטען בחור", איבער־הויפט דער "ווייסער הירשעל" וועלכער האט איהם שטענדיג ארומגעיאגט, האט יעצט געפונען פאר א פאסענדע צייט איהם צו זאגען שטעכווערטלאך.

— זעליג וועלכע באבע איז דיר גע־שטארבען?

אדער זעליג האט די נאכט געהלומט

זעליג דו מוזט אודאי מיינען אז דו וועסט נעהמען דעם נדן פון די אלע מייד־לאך וועלכע מען האט דיר געשדכנט און זייגען שוין היינט באבעס פון אייניקלאך.

זעליג וועלכער האט שטענדיג גע־וואוסט וואס צו ענטפערען ווען מען האט איהם בעליידיגט. האט היינט געשטוינג שטיל אזוי ווי ניט איהם מיינט מען.

אבגעווארט ביז צוועלף דעם זייגער, וועלכער האט זיך היינט געצויגען לענגער ווי אלע טאג, האט זעליג ארויסגערופען משה לייזער און איהם געפרעגט.

ווילסטו משה לייזער פערדיענען א גאנצען זילבערגעס רובעל?

משה לייזער האט איהם אנגעקוקט און געוואלט פערפאהרען מיט די פינף פינ־גער, האסט שוין פון קיינעם ניט געפונען קיין חזק צו מאכען דו אלטער קארגער בחור נאר פון מיר?

אבער א קוק טהוענדיג זעליג'ן אין די אויגען האט ער געזעהען אז זעליג מיינט דאס ערנסט און האט ביי איהם א פרעג געטהאן.

באלד האט זיך די טהיר געעפענט און ביילע ברכה'ס מוטער האט איהם דיא האנד דערלאנגט און מיט א פרעהליכען גוטען אבענד מבכר געווען.

מיט ליעבליכע בליקען איהם אין די אויגען געקוקט, אזוי אז ער האט זיך פער־שעמט פאר זיך זעלבסט. זי האט איהם אריין געפיהרט אין צווייטע ציממער וואו ברכה איז אויף דער הארנאפע געזעסען, גע־האלטען דעם בוקעט בלומען. אין איין האנד און געשפיעלט זיך מיט דעם פינ־גערעל.

מיט איין שפרונג איז זי געבען איהם געשטאנען, און הייס איהם די האנד גע־דריקט. מיט טרעהרען אין די אויגען האט זי איהם געדאנקט פיר זיין געטריישאפט און גוט הארץ.

איך האב שוין לאנג געוואוסט אז דו ליעבסט מיך, אבער איך האב געוואלט זעהען וואס די ענדע וועט זיין.

איך וואלט דיר שוין לאנג געווען מיין הארץ ענטדעקט, נאר איך האב געוואלט עס הערען פון דיר צוערשט.

א צווישטער איז זעליג געשטאנען. וואס טהוט זיך דא מיט מיר, האט ער ביי זיך געגעבען צוויי שאר קרובים פרייבר און בעקאנטע צוויי שען זיי אויף דער רייבער פעטער משה פנחס און אז זיי וועלען זעהען מיין פרע־זענט וועלען זיי זעלבסט פערשטעהן צר־ליעב וואס איך האב דאס געטהאן. צר־ליעב וועמען איך האב זיך אזוי צוביי־טעלט און ווען איך וועל אויף דער נאכט קומען קען מענליך זיין אז מען זאל באלד ברעכען טעלער, דאמאלס וועל איך וויסען אז איך האב זיך דערשלאגען צו א שטי־קעל תכלית — — —

א האלבע שטונדע שפעטער איז משה לייזער צוריק געקומען און האט איהם דערערצעהלט אז מען האט ביי איהם די מתנה זעהר שעהן צוגענומען. איבער־הויפט דאס מיידעל מיט די שעהנע צוויי קארשען אויגען. זי האט הערצליך בע־דאנקט האט איהם נאך געגעבען א גאנצען רובעל פאר'ן וועג און אויך מכבד געווען מיט א נוטען שנאפס און פערבייסען מיט האניג לעקאך, איהם צוגעוואונשען אם ירצה השם ביי זיינע טעכטער.

אויך האבען זיי איהם געבעטען אז ער זאל איהם זאגען, זעליגען הייסט דאס אז ער זאל אונבעדינגט קומען פאר נאכט.

ווען זעליג האט איהם געפרעגט, ווער געמאפט געווארען.

גוט פאר אייך
COWAN'S Perfection Cocoa

בעשרענקונגס געזעצע און פריה שליסונג
אינטערעסירען ניט דעם מאן וואס האט אין ריינעם, מילדען, ערפריישנדעם רענאל אין זיין היים פאר זיין פאמיליע און געסט.
רענאל איז געזונד און נאהרהאפט. עס בערוהיגט די נערוועז און עס מאכט מאכט אייך רוהיג שלאפען.
געמאכט פון ריין וואסער—אהן כלאר
געדענקט דעם פריה שליסנג.
Regal SPELL IT BACKWARDS
ארדערט היינט א היים א באקס
The Hamilton Brewing Association, Limited, Hamilton, Canada
אויב אייער דיעלער קען אייך ניט סופליען טעלעפאנירט מיין 3681 אדער האמיל טאן 439